

R E G É L Ő.

PESTEN csötörtökön december 18^{kán} 1834.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben, képek nélkül egy ezüst forinttal olcsóbb. Buda-pestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma 24 kr; egyes kép 12 kr. p. p.

TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

Egy vonás Kun László idejéből. *(Végzet.)*

Manczi eltűnt a' tömlöczből, és vele Tarczynak utósó élet-sugara is leáldozott. Durván hurczolta őt Árbucz el, és csak szelid képe, 's vég-szava — „Ott!“ — az égre pillantva — „és ismét a' tied leszek“ — remegett még lelke előtt. — A' megszabadulhatás utósó szikrája is elhamvadt most Tarczy keblében, és megdiésőülten állott rendeltetése síkján, néha vetve csak egy fájdalmas pillantást sorsának méltatlanságára. Lelkét a' szüz állapotjának bizonytalansága békétlenítheté csak, kit előérzete homályos tünetekben lebegtetett lelke előtt.

Két nap mult e' közben, hogy tömlöcz-tartójától Tarczy látogatlanul maradt. Nem gyaníthata egyebet, mint hogy Árbucz őt éhelhalásra kárhoztatá. Nyugodt volt bizonyosnak tartott halálán, 's buzgón ohajtozott a' pillanat után, melly őt a' világ fondorságai közül egy boldogabb honba inti által. — Azonban egyszer megnyílik börtönének zárja, 's két Kun fegyverkezve lépett feléje, kik nehéz lánczát feloldozva az oszloptól őt tömlöczéből felhurczolák. Kétség, és elszánás közt lépdelt mélyen hallgató kísézőji közt. — De borzasztón tévedezett Árbucznak elhatározó szava az ártatlanok felett, hogy a' természet legszentebb érzéseit szét tiporva — két hű szívnek omladékain üsse-fel a' gonosz-ság zászlóját a' pokol diadalmának.

Halotti csend fogta-el az egész várat. Elhalt az udvariaknak ajkaikról a' nász-zaj, 's valami ritka tünetnek nyomá ült arcaik háborodott vonásain. Megkondult azonban a' várbeli harang, 's töredezve kapdosta szét hangját a' rettenetesen duló szél. Most Tarczy felért tömlöczéből. Elaszott testében csak alig pislogott még az életnek kis

sugara, 's tévedezve lépdelt-fel örjei közt a' vár lépcsőjén, hol temetési gyász-készületekre mutatott minden. Lassan lassan gyülekeztek e' közben az emberek, kiknek szorult kebleiket a' részvevés fájdalma magosan feszítvén szemeiken bánatos könyvek remegtek. — Tarczy megérté ezeket, 's lelke megdicsőülten lebegett mulékony álmai felett, felejtve mindent, mi mulandó; csak szerelme malasztját nem, melly vigasztaló angyalként kísérte őt alkonya homályain is keresztül. A' nagy terem ajtajánál megállittaték; vére hevesebben kezdé folyni, és szívének hangos dobogása jelenté keble hullámain, mellynek ismeretlen hatásai lelkét hatalmasan fogák-el. — Sejt a' sziv olykor a' jövődéből, bár homályain nem törhet is keresztül, 's annak közel létét titkos érzelmekben sugja lelküknek. — Így Tarczy is. — A' megnyilt ajtóval sejtése valósodott. — Más alakban ugyan, de szíve mindenkép érzé, hogy sorsa dagályait tovább túrni nem képes. — Fényes készüléten állott egy nyilt koporsó fehér selyem szemfedéllel beterítve, körülötte gertyák lobogtak, 's jobbról egy kis asztalon a' halál koszorú. Egészen üres volt a' palota, midőn Tarczy a' gyász-készülethez bocsájtatott. Szent borzadással lépdelt feléje, és szíve remegett a' holtak megnézése iránti elhatároztatásán. — Manczi volt, kit a' gyász alkat f. de. — Böszült indulattal ragadá-ki őt t. i. Árbucz a' tömlöczből, 's vőlegényi meggyaláztatása olly hévre ingerlé vad lelkét, hogy hatásától agya kábulván rettenetesen dőfé gyilok-vasát a' szüz szívéen keresztül. — Tarczy most rémulve pillantá-meg a' kedves holtat; az égre szegezé szemeit, 's keble fájdalmától élfogódván utósó könnyei is Manczija felett hulltak-el. — A' temetésre rendelt óra közeledett. Csoportosan jött össze a' nép, 's a' szegények serege hangos jajokba vegyíté fohászat az ég felé össze kúcsolt kezekkel esdekelvén-le a' boszút Árbucz fejére, ki jótevőjektől őket kegyetlenül megfosztani nem irtózott. Tarczy a' várnak egy tornáczára vitetett, honnét a' néptől nem láttatva az egész gyászsort szemlélheté. De szeme elsetétült, 's csak a' koporsó beszélgetése riaszthatá-fel fájdalmas elfogódásából, melly borzasztón hatott-fel, 's lármáját a' várnak magos falai még kegyetlenebben hangzák vissza. Minden ütés tör gyanánt szolgált lelkébe, 's az eget azon pillantatban gondolá felette össze-omolni. A' népnek buzgó áldása kísérte a' megindult

gyász-sort, 's a' szegényeknek hála-könnyeik szentelék-be sirjában a' szüzet. — Tarczy ismét tömlöczébe vitetett, minekutána Árbucz [felesleg is elére célját. Elgondolá a' pogány a' temetés rettenetességét Tarczyra nézve. Ezen kinokat is éreztetni akará vele, minek előtte boszúja utójára dördülne-meg felette.

De alig végződött a' gyász-tisztelet, 's a' nemesebb lelkek alig törülék-le bánatos könnyeiket, midőn Tarczynak honléte az öreg Miklós által kihíresztelve a' tájt hirtelen berepkedé. A' Tarczy-nemzetségnek kedves emléke jobbágyai keblében tisztán lobogott még, 's a' hallott méltatlanságon kicsapongván dühös lánggra hevülve harapódzott Árbucz felé megemésztenia' vadság czégerét. Manczi meggyilkoltatása elevenen lebegett előttük, és szelid lelkét epedve hallák sohajtani feléjük boszúért az esti szellőben susogó minden bokorból. Ezen képzelődés még fentebb lánggra gyújtá boszú-vágyokat. Több csoportok gyűltek össze hirtelen megtámadni a' várat, hogy Tarczyt megmentvén Árbuczot is számadásra idézzék. De a' népnek célja nem maradhatott titokban Árbucz előtt. A' pokol, hogy játéka teljesüljön, ördögi módon dult agyában, 's gyilkos tökélete bősziült hévvel ragadá a' tömlöczbe Tarczyt vasával keresztül verni. De Tarczy már nem volt többé. A' bánatok ridege hatalmasan fogá-el ennek keblét, és szive fájdalmának képtelenségétől szét repedve Manczija utáni sovargása közt szünt-meg dobogni. Lélektelen találá őt már lánczaiban a' pogány, ki bősziült indulatját e' pontban nem teljesithetvén rettenetes átkokat ömlesztett czudar ajkáról.

Árbucz még fel sem is eszmélt gyilkos álmából, midőn a' nép a' várra ütven, azt egészen elfoglalá. Egy rész a' pogányra tört, más sietett alá a' tömlöczbe kedvelt urokat megmenteni. — De Árbucz a' szokatlan zajra idején felriadván, hirtelen kiiramlott a' tömlöczből a' várnak egy föld alatti titkos utján, 's villám sebességgel száguldott-el a' felháborodott nép dühössége elől. A' hívek zajos örömmel rohantak a' tömlöczbe, de Tarczyt halva találván bánatos könyekre fakadtak. Ezen jelenet még jobban elkeserité őket, 's hogy a' jövendőök szelidebb éveire homály ne gomolyogjon a' jelen ködéből, a' várnak minden részeit felgyújták, Árbuczot még benne rejtezni sejtven. Kevés idő alatt hamu 's itt ott pusztán feketéllő falmaradvány lett a'

boldog fészekből, melly hajdan igaz magyar birtokosainak minden nappal új örömökre nyílt-meg. — Tarczy holt tetemeit gondosan ragadák-ki a' dühösködő lángok közül, 's mint valami szent ereklyét legérzékenyebb fohászok között kísérik oda, hol lelkének fele, Maneczija porai nyugodtak.

Elmultnak örömei! — lebegjétek körül szent bájaitokkal ezen két ártatlannak árnyékait, 's tapodjátok örökre porba a' durva pogánynak emlékét, hogy az érzékenyek fohászai fel ne hassanak az égbe boszút kiáltani hallatlan tettére. — De mi felleg tornyoz ott? — Rettentő villámai lealázzák a' büszkét, 's borzadozás lepi az egész földet. Talán felhatott nyögése már az ártatlanságnak? — 's a' meggyalázott természet kiáltása leidézte a' nagy napot, melly a' megsértett emberiségnek fohászait kihallgassa? — Úgy van. — Megnehezült Árbucz felett is valahára bün-fellege, 's keblének nyugodalma a' nap alkonyától örökre eltávozván dermedve borzadt vissza tettétől, melly agyát a' kétségbeesés pokol-lángjával hevíté. Eltávozott ugyan ama vidékről a' nép boszúja elől, de az ártatlanoknak árnyéka mindenütt követte, 's a' pokol rettenetes örvénye nyílt-meg minden léptén előtte. Elvégre bele is hanyatlott. A' kétségbeesés szelleme agyába egy ördögi gondolatot villanta, mellynek súlya Lászlót, a' ledér királyt, érinté. Összeesküdött tudni illik Turtul és Kemencse kun fő emberekkel a' királynak meggyilkoltatására, 's ezen ördögi eltökélést hirtelen teljesíték is. Éjjel a' veszélyt nem sejtő királyt megtámadták sátorában, 's Árbucz őt csendes álmában keresztül verve meggyilkolta. De megdördült az Isten keze ő felette is már, mert a' nádor által tüstént elfogattatván teste elevenen két felé vágatott; 's hogy a' természetnek ezen gyalázója még maradékában se szomorítsa a' Magyarat, minden atyjafija a' legutósó csecsemőig kardra hányatott.

Jankó István.

Az adott szó szentsége a' Romaiaknál.

Ha a' hajdani Roma egy felől tömérdek fertelem 's gonoszság fészke vala, de más részről sok szép, 's jeles tettek hazája is egyszersmind. Sok olly népeket hajtott mindent legyőző hatalma alá, mellyek rút szokásokkal valának szepelősítve, 's ezek mind menedéket találtak Romában. Ő hódító is volt, hóduló is; 's midőn törvényeket szabott meg-

hódított népeinek, erkölcsaiknek maga is meghódula. Nem volt fertelem, mellynek Romában követőji ne lettek volna; —ám de a' történetek részre hajlatlan bűvára kénytelen megvallani, hogy a' sok salak között sok arany is tündöklött; mert olly erények tűnnek itt szemébe, mellyek a' késő kornak is remek mintául szolgálnak. Roma falai között látjuk a' hon-szeretetet legfőbb fokra magosulva; a' bajnoki elszántság hős tetteit egy Mucius Scaevolában; az asszonyi gyenge kebel hivségét egy Lukrecziában; 's azon szép erényt, az adott szó szentségét, melly a' társasági élet alapja, a' férjfiúi character bélyege — mellyet mi itt rajzolni akarunk — egy Marcus Attiliusban dicsőséggel ragyogni.

Azon háborúk alatt, mellyeket Roma vetekedő társával Carthagóval sok éven keresztül változó szerencsével folytatott, Marcus Attilius romai vezér 30 ezeret vesztvén seregéből, 15 ezere magával az ellenség kezébe esett. Őt esztendeig sinlett Attilius a' rabság sanyaraiban távul kedves hazájától, míg végre a' Carthagóiak ama gondolatra jöttek, hogy őt Romába küldjék rá birni honfijait egy barátságos békességre, 's a' foglyoknak mindkét részről kicserélésére: de mielőtt utnak bocsátának, esküvel kellett magát köteleznie, hogy fogsága helyére Carthagóba visszatérend. Attilius (Regulus) Romába jövén éppen ellenkezőt javasolt, t. i. háborút, 's erre Romát feltüzelvén, adott szava szerint Carthagóba visszatért, ellent nem állhatván szívének legkedveltebb rokoni, nője, 's gyermekeinek zápor-könnyeik és barátinak kéréseik.

De Carthago nem tudta becsülni az erényt, melly az ellenségben is tiszteletet érdemel; 's miután Attiliust hasztalan iparkodék magának megnyerni, levágtatván előbb ajakit, azután egy minden oldalról éles szegekkel kirakatott hordóba záratva kinok között ölte-meg a' nagy lelkű hőst!

H...y.

ORSZÁGISMERTETÉS.

Tsarskoe - Selo kertek. (*Végzet.*)

Alig veszjtük-el ezen emlékeket szemünk elől, midőn egy török kiosk (sátorfedelű oszlopos mulató kunyhó) előtt állunk, 's azt vélnők, hogy a' szerail kertjeiben vagyunk. Ezen ázsiai épület nem valami üres ékesség; Katalin lángesze (genie) még a' fényüzés (luxus) hiú képeihez

is dicső emlékezeteket tudott csatolni; ezen kiosk, melly mindenben hasonlít a' szultan kertjeiben levők egyikéhez, Reprin herczegnek Konstantinápolyba küldetésére emlékeztet. Az Orloff nevet egy a' Rinaldi terve szerint épült sokszinű szép márvány-emléken lehet ismét olvasni; ezen diadal-iv (Triumphbogen) Orloff Gergely tiszteletére épült, ki 1771-ben kiküldetett, hogy a' Moskvában dühösködő dög-halál ellen sikeres rendeléseket tegyen.

Már most állapodjunk-meg egy pillantatra a' téjáros leányka kellemes forrása előtt. E' pompa helyén semmi sem olly szivre ható, mint Socoloff vésőjének emez ékes alkotmánya. Granit tuskón ül egy csinos parasztleány; korsóját elejtette, 's annak fülét még kezében tartja, a' cserepek közül pedig lassú csörgedezéssel forrásviz buzog-ki. Innen az alsó kertbe lép az ember, melly mindeddig megtartá eredeti rendszerességét; közepén egy csinos mulatókunyhó (pavillon), az ugy nevezett remeteház, emelkedik, mellynek nevével a' benne látható gazdag aranyozás és képek sokasága furcsa ellentiségben (contrast) áll. De különös említést érdemel az első emelet egyik termében álló asztal; minden, mire a' vendégeknek szükségök volt, bizonyos elemés mechanismus által jutott a' terembe, 's mintegy ön maga által szedetett rendbe. Ezen intézet segedelmével, melly az udvarló szolgálkat szükségtelenné tette, a' remeteségben tartatott minden vendégség semmi feszességet se szenvedett, 's a' vendégek szabad kényöknek engedhettek. Ezen császári lakhelyből egy diadaliv alatt megy-ki az ember, mellyet Sándor czár emeltetett hadseregei véggyőzedelmeiknek emlékeztetére, 's illy egyszerű felírás tündöklék rajta: „Drága fegyvertársimnak.“

J E L E S M O N D Á S.

A m o r.

Amor számkivetett, még is szabadonta tilosban

Édes kínos adót lopva szed, és mosolyog.

Kisfaludy Kár. után S. Karolina.

S e r k e n t é s.

A' mi dicső, nemes és nagy, mindent hévvel ölelj át;

Szívbul utálj mindent, a' mi elaljasodott.

Tiszteld, a' mi erény; iszonyodva gyűlöld a' mi vétek.

Lángolj nemzetedért; külhon után ne epedj!

'S dijkoszorút nyujtand a' buzgó nemzeti hála,

Elni fog emléked, 's áldani — a' maradék.

Bú s t a v i.

Gnomák. Nem minden porhad-el az idő ölében. Így az emlékezet megfuvalja a' szunnyadni indult szikrácskákat, 's a' fájdalom ujjonnan él.
Tromlicz után —

Azon ellenség, ki barátság színe alatt lappang, sokkal rosszabb annál, ki nyilván lép-fel ellened.

Ebersberg után —

Szerelem az indulatok királya; merre ez nyomul, utjából minden kitér.
Menczel után L... cs Amalia.

Elmeszigrák. A' legfényesb tetteknek többnyire csak egy kis kör homálya szüli létüket.

Nagylelkű, ki az egész emberiségnek; — aljasabb, ki néhány egyeseknek; — legaljasabb, ki csak ön magának él.

Matics Imre.

K Ö L T É S Z E T.

Barátomhoz.

Földi szerencséd
Csillaga fénylik
Tiszta világgal,
Ó az enyim rég-
Óta be van már
Vonva homálylyal.
Mig te körülted
Vig örömek közt
A' csapodárok
Zajja zsi bong: én
A' komor erdők
Éjibe járok.
Árva magányom
Csendje keserves
Jaj szavaimmal
Félbe szakadván
Sürgetem Echót
Bús panaszimmal.

Kinjai súlyos
Terhe alatt nyög
'S roskadoz a' szív;
Régi barátim
Mind kikerültek
Egy se maradt hív.
Nincsen-e senki,
Sorsomon a' ki
Meggönyörülne?
Nincsen-e gyógyszer,
Mellyre keserves
Kinom enyhülne?
Bús szívemet már
Semmi se képes
Kedvre deríteni,
Míg a' halálnak
Angyala nem jó
Megszabadítani.

Miskolcziól.

K Ü L Ö N F É L E.

Politikus dámák. Naponként számos asszonyosságokat látunk a' Procuradorok kamarája körzetén, — így ir Madridból sept. 17-kén a' Morning Chronicle. — Mindnyájan buzgó politikusok, 's csak keveset kivéve az oppositio részén vannak. Ne gondoljátok azonban, hogy talán öreg, vagy galád asszonyok, vagy az alsó néposztályból volnának, mint hajdan Parisban a' hies tricoteuses de Robespierre-k. Nem, mert némellyek valódi szépségek; kellemes pedig kivétel nélkül mindnyája. Senora Segundo, ama hies Urquijo, Bonaparte József ministerének unoka-húga, vezér-csillagul áll. Ó természet nézve kicsiny, mint

közönségesen minden spanyol asszony; de szép fekete szemei őt a' legbájosabb szépségek közé emelik, 's francia nevelése képes a' parisi tetsz-vágyat hazájának élénkségével és energiájával egybekötni. A' szerencsétlen Torrijos huga többnyire oldala mellett ül. Ezen szépségek jelenléte a' tribuna reservada-t igen élénkké teszi; némelly buzgó hazafiak ezt éppen nem jó szemmel nézik, mert illy szem-legeltetés által a' követek figyelme a' debattoktól elvonattatik. A' legközelebbi Cortes alkalmával meg volt tiltva az asszonyoknak a' megjelenés, de ők a' tilalmat kijátszoták, midőn férjfi-ruhába öltözve még is megjelentek. Ezen szép férjfiaknak megjelenése sok tréfára és mulatságra adott alkalmat.

Gyors lova gló. Az „Independant“ így tudósít. Hiteles személytől halljuk, melly Spaaból érkezett, hogy Hoy chevalier a' mult hétfőn azon álmétkodást gerjesztő fogadást, melly szerint magát lekötelezte, hogy három nap 's három éjjel egymás után a' nélkül, hogy kinyugodnék, folyvást nyargalni fog, teljesítette. A' fogadó chevalier már csaknem megnyeré a' 25,000 frankot, midőn nyomós roszul érzés a' kijelelt helytől már csak két óra járásnyi távulságra őt lováról leszállni kényszeríté, minthogy az orvos bizonyossá tévé, hogy élete forogna veszedelemben, ha a' nyargalást végig teljesítendi.

Roma városának évnapja. Folyó esztendő april havának 20-kán inneplé Roma városa alapittatásának két ezer öt száz nyolczvan kettedik esztendejét. A' négy nagy monarchiáknak mindannyi fővárosai közül Roma az egyetlen egy, melly alapittatásának epochája óta fenlétez.

Szerencsétlenség. Reutlingenben october 10-kén a' puska-por-malom, még nem tudni mi okból, a' levegőbe repült. A' molnárnak 28 esztendő fija életét veszté-el; 12 esztendővel ezelőtt pedig ugyan ezen molnár leányát veszté éppen illy szerencsétlenség által.

Szórejtvény.

Hiven követlek minden lépteden
Megalózlek majd, fény ha hátul ér;
Végső fogásom jószág; — vég-betűm,
Kettőt ha birhatsz, szépséget jelent;
Azzal jelelsz megvont betűket is;
Ha fát hasítasz, ő eszköz leend;
Két fő betűjít vedd, nagy kell, ha adsz.
Vészel? — csekélyt vágysz adni bár miért,
Mester kezében így eszközt teend.

Miskoltzy István.

Előbbi rejtvény: 1) Harang. — 2) Robot. — 3) Agár. — 4) Bocskort. — 5) Czukor. — 6) Ha vissza felé olvassuk.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiacz 86. szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi, uri utsza 612.